

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 450
van **TINE SOENS**
datum: 19 juni 2018

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS

Europese universiteiten - Stand van zaken

Tijdens de commissievergadering Onderwijs van 11 januari 2018 kwam het thema van de Europese universiteiten al ter sprake.

In de Europese Raad van 14 december 2017 poneerde men het concept van Europese universiteiten. Het doel van deze universiteiten is studentenmobiliteit binnen de Europese Unie nog te verhogen en de mogelijkheid te creëren om een deel van de opleiding in andere universiteiten in de Europese Unie te volgen. Een Europese universiteit werkt als een soort bottom-upnetwerk van universiteiten, waarbij studenten een diploma zouden kunnen behalen en studies over verschillende Europese landen verspreiden. Men mikt op 2024 voor de installatie van een twintigtal Europese universiteiten.

De minister stelde toen dat de Europese onderwijsministers en de Europese Commissie de bestaande ideeën verder vorm moesten geven. Een eerste beleidsdebat vond plaats op de raad in mei 2018.

Intussen reageerde de European Students Union (ESU) met een statement over de toekomst van onderwijs. Zij is bezorgd over de samenwerking en vreest dat een sterke focus op het gebied van samenwerking in het kader van onderzoek ten nadele zal zijn van universiteiten met een minder onderzoeksintensieve focus, en dus daardoor minder goede toegang hebben tot financiering. De ESU zweert bij leren en lesgeven als prioriteit in de ontwikkeling van universiteitsnetwerken

Kan de minister een toelichting geven over de raad van onderwijsministers en een stand van zaken meedelen?

ANTWOORD

op vraag nr. 450 van 19 juni 2018

van **TINE SOENS**

1. Sinds de commissievergadering van 11 januari zijn er een aantal stappen gezet. Op heel wat Europese fora en vergaderingen is het concept van de European Universities sindsdien besproken geweest, gaande van het Education committee, de high level group, de BFUG, de DG Higher Education, het Education Council tot de EHEA ministerial conference in Parijs. Naast de bespreking van het onderwerp op al deze fora heeft de Europese commissie ook vooral ingezet op een vorm van co-creatie van het concept met de stakeholders en de verschillende lidstaten. Hiervoor zijn er twee groepen ontwikkeld. Enerzijds is er de consultative group met een 50-tal vertegenwoordigers van hoger onderwijsinstellingen en studentenverenigingen die twee maal zijn samen gekomen in februari en maart 2018. Anderzijds is een ad-hoc expert group opgericht met vertegenwoordigers van de overheden van de lidstaten. Deze expert group heeft drie maal overlegd in Brussel in april, mei en juni 2018. Ze had de taak om het concept verder te definiëren en de voornaamste principes en de evaluatiecriteria vast te leggen. Het Bulgaars Voorzitterschap van de Raad organiseerde op 15 februari een eerste oriënterend debat over de Europese Universiteiten in de Raad van Onderwijsministers. Op 22 mei volgde een tweede debat over het vermogen van universiteiten om regionale groei en ondernemerschaps- en innovatievaardigheden te stimuleren. Het initiatief van de Europese Universiteiten kwam ook in dit debat aanbod.

Binnen Vlaanderen is er in de schoot van de VLOR een advies uitgebracht op 13 maart 2018 over het 'networks of European Universities'-initiatief van de Europese Commissie.

In Parijs is tijdens de EHEA ministeriële conferentie het Paris Communiqué goedgekeurd met daarin ook een passage over de European Universities.

In de meest recente documenten van de Europese commissie zijn de algemene doelstellingen van de European Universities als volgt voorgesteld:

- leiden tot een meer ééngemaakte en sterkere Europese Unie, open tot de rest van de wereld, door het uitbouwen van vertrouwen tussen de hoger onderwijsinstellingen binnen de EU;
- promoten van de Europese waarden en een sterkere Europese identiteit door het samenbrengen van een nieuwe generatie van Europese burgers die kunnen samenwerken binnen de verschillende Europese en wereldwijde culturen, in verschillende talen en over de grenzen, sectoren en academische disciplines heen;
- inzetten op kwaliteit, prestaties, aantrekkelijkheid en competitiviteit van de Europese hoger onderwijsinstellingen en bijdragen tot de Europese kenniseconomie, gebruik makend van innovatieve onderwijsmethodes.

Om deze doelstellingen te bereiken, wil men steunen op enkele basisprincipes:

- bottom-up allianties van hoger onderwijsinstellingen
- open tot alle types van hoger onderwijsinstellingen
- geografische spreiding over Europa
- sociaal inclusief

Men wil er ook op toezien dat gestructureerde mobiliteit van studenten mogelijk wordt op zowel bachelor-, master- als doctoraatsniveau. Tevens dienen de allianties

een gezamenlijke lange termijn strategie uit te werken, gebaseerd op een gemeenschappelijke visie en gedeelde waarden, binnen alle niveaus van de instellingen (bv. management, academisch, staf en studenten) en over verschillende activiteiten (bv. onderwijs, onderzoek en/of innovatie).

Qua timing is er voorzien dat er in najaar 2018 een call uitgestuurd wordt voor het pilootproject binnen het bestaande Erasmus+ programma. Projecten die geselecteerd worden kunnen vervolgens van start gaan in 2019. De pilootfase zou plaatsvinden in 2019 en 2020. Het volwaardige programma zou vervolgens ingaan in het nieuwe Erasmusprogramma van 2021.

Met betrekking tot de financiering van het nieuwe initiatief binnen Erasmus+ moeten nog definitieve beslissingen genomen worden. Deze onderhandelingen zullen tijdens het Oostenrijkse Voorzitterschap van de EU in het Onderwijscomité van de Europese Raad van Onderwijsministers starten.

Een aantal punten zijn vanuit Vlaams standpunt heel belangrijk. Deze heb ik laten weten aan de VLOR in reactie op hun advies en heb ik tevens gesteund op verschillende fora. Ik som er hier enkele opnieuw op:

- Zowel regionale, niet-regionale, als thematische netwerken moeten mogelijk zijn, met evenwel een nadruk op thematische netwerken. In een dergelijk netwerk kan de link tussen onderwijs en onderzoek rond bepaalde domeinen, liefst multidisciplinair, optimaal uitgebouwd worden.
- Het is aangeraden om te focussen op Knowledge/Expertise Hubs in plaats van enkel op topuniversiteiten. Netwerken mogen dus niet exclusief zijn. Er mogen ook geen netwerken op twee snelheden ontstaan.
- Kleinere landen/minder ontwikkelde regio's moeten de garantie krijgen dat ze kunnen deelnemen aan deze netwerken.
- Alle hoger onderwijsinstellingen moeten een plaats kunnen krijgen in de netwerken, dus ook de Vlaamse hogescholen. De gezamenlijke programma's mogen niet beperkt worden tot masteropleidingen en doctoraten, maar moeten ook mogelijk zijn voor graduaatsopleidingen en bacheloropleidingen. De criteria voor deelname aan het initiatief moeten dit toelaten.
- De klemtoon moet liggen op inhoudelijke samenwerking, en niet op het opzetten van overkoepelende juridische structuren.
- Institutioneel engagement is noodzakelijk binnen deze netwerken en zowel academische en administratieve staf als management moeten betrokken zijn.
- De netwerken moeten innovatief en flexibel zijn en kunnen inspelen op het ontwikkelen en implementeren van nieuwe vormen van leren en doceren, samenwerken met niet-academische partners, etc. via een vorm van co-creatie.

Enkele topics zijn ondertussen reeds behandeld/uitgeklard:

- Er moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden met bestaande (grote) netwerken. Eerst sprak men van 'Networks of European Universities'. Aangezien de term 'netwerk' onduidelijkheden opriep is deze terminologie ondertussen verlaten en spreekt men enkel nog van European Universities.
- De verhouding tussen EU-landen en EHEA-landen is ook meermaals uitgebreid besproken. Tot nu toe is het standpunt dat beide zouden kunnen deelnemen aan het initiatief, maar dat de Europese financiering zou voorbehouden zijn voor de EU-landen.